

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 6 1 1 9 2 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

- A) Bralno razumevanje
- B) Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 11. junij 2016 / 60 minut (20 + 40)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 60 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 40 minut.

Izpitna pola vsebuje 8 nalog v delu A in 13 nalog v delu B. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 20 v delu A in 50 v delu B. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

M 1 6 1 1 9 2 1 1 0 3

Pomurski Eifflov stolp kmalu odprt

S septembrskim odprtjem 53,5 metra visokega stolpa Vinarium se Lendava bolj prepoznavno umešča na mednarodni zemljevid turizma

BRANKO ŽUNEC

"Čeprav podrobnosti o aktualni situaciji ne poznam, sem prepričan, da bo celoten projekt poplačan le, če se bo ponujal kot skupen turistični produkt v povezavi z vinsko cesto in zelo bogato kulturno dediščino," je pred bližnjim odprtjem atraktivnega razglednega stolpa Vinarium v Lendavskih goricah kritičen **Franc Laj**, zdaj pomurski državnozborni poslanec. Ko je namreč v letu 2013 župan občine Lendava **Anton Balažek** prepričal občinski svet v gradnjo tega stolpa (tedaj še v prvotni, bolj robustni in višji različici), se je Laj, ki je takrat kot občinski svetnik predstavljal madžarsko narodnostno skupnost, edini vzdržal glasovanja. Ocenjuje, da bodo stroški vzdrževanja stolpa zelo visoki, veliko težavo bo še nekaj časa predstavljal dovoz do njega, ker je vinska cesta med vinogradi do objekta tako ozka, da se dva avtobusa ne moreta srečati, cesto bo treba usposobiti za bistveno večji promet.

Štiri letne čase razgled v štiri države

Najbolj so priprave na postavitve objekta v višini 53,50 metra, na katerega se bodo lahko obiskovalci povzpeli po 240 montažnih stopnicah ali z dvigalom, vzmernirjale lokalno in delno

strokovno javnost lani, ko je tudi v Lendavi pred lokalnimi volitvami potekala predvolilna kampanja. Vodja tega projekta, občinski svetnik in lendavski podžupan **Stanislav Gjerkeš**, za Večer meni, da so se takrat "oglašali predvsem arhitekti, ki so imeli interes, da bi v projektu dobili delo", zdaj pa jih ni več slišati z argumentom, kot je ta, da bo stolp predstavljal 'tujek v prostoru'. Res pa je, da sta morala Gjerkeš in župan Balažek maja lani pod težo strokovnih ocen prvotno različico objekta estetsko izboljšati in funkcionalno dodelati, tako odločitev je podprl tudi občinski svet.

"Ne slišim več kritik, ampak je večina Lendavčanov in obiskovalcev, ki že prihajajo k nam, nad stolpom navdušena," ugotavlja Gjerkeš. Stolp, ki ga imenujejo tudi panonski svetilnik ali pomurski Eifflov stolp, ima v pritličju, ki je iz armiranobetonskega materiala, gostinski lokal s spominki in informativno točko, devet etaž iz jeklene konstrukcije se na vrhu končuje z zastekljenim razglednim prostorom, od koder bo vse štiri letne čase čudovit razgled na Slovenijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Objekt, ob katerem so postavljene hiške z lokalno kulinariko in vini, je projektiral **Oskar Virag** iz arhitekturnega biroja Vires iz Maribora, od januarja do julija ga je gradilo podjetje SGP Pomgrad s podizvajalci, njegova vrednost je 1,74 milijona evrov, od tega je 950 tisočakov sofinancirala EU, razliko bo plačala občina Lendava.

Kar bi lahko storili v Soboti, so v Lendavi

Župan Balažek je med nedavno predstavitvijo izrazil pričakovanje, da bo ta "atraktivna turistična znamenitost, ki bo nedvomno povečala število domačih in tujih gostov, tudi platforma za nov zagon Lendave kot turistične, kulinarčne in kulturne destinacije in da sam stolp s svojo simboliko pletene gradnje nakazuje povezovanje in dopolnjevanje v enovito zgodbo". Pričakujejo, da ga bo letno obiskalo od 30 do 40 tisoč obiskovalcev. Za upravljanje objekta, ki bo lahko naenkrat sprejel do 50 obiskovalcev, in izvajanje gostinske dejavnosti in dogodkov zunaj njega so z javnim razpisom med štirimi prejetimi prijavi izbrali Turistično zvezo Lendava vabi, ta združuje 35 članov in ima dva zaposlena. Za izvajanje gostinske dejavnosti in dogodkov v stolpu so izbrali družinsko podjetje **Magdalene Rudaš** iz Radmožancev, ki ima dva zaposlena in bo s prevzemom te ponudbe zaposlovala mlade z gostinsko izobrazbo.

Atraktivni lendavski stolp, ki ga bodo odprli 2. septembra, je že magnet za obiskovalce. (Branko Žunec)

Vložek občine Lendava naj bi se amortiziral oziroma povrnil v desetih letih, z razpisom izbrani izvajalec bo nosil stroške vzdrževanja in upravljanja stolpa. Podžupan Gjerkeš pojasni, da je družba Lineal iz Maribora izdelala projekte za prometno ureditev ob stolpu in do njega skupaj s krožiščem in parkirnimi prostori. Prvi odmevnejši dogodek v okviru letošnjega festivala Vinarium Lendava bo tradicionalna mednarodna konferenca z naslovom Kultura in turizem 28. avgusta, lani so v povezavi z že uveljavljeno etno-kulinarično prireditvijo Bogračfest (letos bo 29. avgusta) organizirali razvojno konferenco na temo Prihodnost je v turizmu, leto prej so pod pokroviteljstvom

vlade izvedli vlagateljsko konferenco Energije za prihodnost.

*Vložek
1,74 milijona
evrov naj bi
se amortiziral
v desetih letih*

Svoje svetovljanstvo Lendavčani izkazujejo s tem, da je od leta 2011 Lendava svetovna prestolnica bograča, kar je takrat sprožilo veliko jeze in razočaranja v Murski Soboti, kjer so pred desetletjema obetavno začeli prireditev bogračijada, a je niso znali spraviti na raven, kot so to storili v Lendavi. Bogračfest v Lendavi z

mednarodno udeležbo bo 29. avgusta, po otvoritvi stolpa bo 5. septembra še lendavska trgatev. V celovito ponudbo lahko povežejo vinsko cesto v Lendavskih gorica s tradicionalnimi postojankami pri kapelici Sv. trojice, Piramidi in zidanica, z galerijo in muzejem v gradu, kjer so že bile razstave v svetovnem merilu velikih imen slikarstva, kot so Victor Vasarely, Alfons Much, Rembrandt, Francisco Goya in Picasso, z gledališko in koncertno dvorano v kulturnem domu, sinagogo, judovskim pokopališčem v Dolgi vasi, s centrom Bannfy, hotelom Elizabeta, Termami Lendava in številnimi drugimi zanimivostmi.

(Prirejeno po: Branko Žunec: Pomurski Eifflov stolp kmalu odprt, Večer, 19. avgusta 2015.)

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. Predstavite okoliščine izhodiščnega besedila. Odgovore vpišite na ustrezno mesto.

Kdo je tvorec besedila?	
Kdo je naslovník?	
Kje in kdaj je bilo besedilo objavljeno?	
Katera nebesedna prvina dopolnjuje besedilo?	

(2 točki)

2. Določite vrste izhodiščnega besedila. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost.

- uradno/neuradno
- zasebno/javno
- umetnostno/neumetnostno
- publicistično/strokovno
- propagandno/nepropagandno
- predstavitveno/pozivno/vrednotenjsko

(3 točke)

3. Ali naslov *Pomurski Eifflov stolp kmalu odprt* izraža temo posredno/neposredno? Svojo odločitev podčrtajte in pojasnite v eni povedi.

(2 točki)

4. Kakšno je sporočevalčevo ubeseditveno stališče? Podčrtajte ustrezno.

subjektivno/objektivno

Iz besedila izpišite dve besedni zvezi, ki potrjujeta vašo odločitev.

(3 točke)

5. **Tri** izmed naslednjih trditev **niso** skladne z izhodiščnim besedilom. Obkrožite črke pred njimi.

- A 53,5 m visok stolp Vinarium bo pripomogel k razvoju lendavskega turizma.
- B Vinarium je načrtoval francoski arhitekt Eiffel.
- C Obiskovalci se bodo lahko na vrh stolpa povzpeli po stopnicah ali peljali z dvigalom.
- Č Atraktivni lendavski stolp so zgradili tudi s pomočjo sredstev EU.
- D Mesto Lendava je že od leta 2011 svetovna prestolnica bograča.
- E Strošek gradnje in vzdrževanja naj bi se po načrtih amortiziral že v enem letu.
- F V Vinariumu so že pred uradno otvoritvijo pripravljali razstave svetovno priznanih umetnikov Picassa, Rembranta, Goye in drugih.
- G Med turistično ponudbo v Lendavi sodita tudi bogračijada in lendavska trgatev.

(3 točke)

6. V največ dveh povedih pojasnite mednaslov *Štiri letne čase razgled v štiri države*.

(2 točki)

7. Sporočevalec navaja ob uradnem imenu Vinarium še dve poimenovanji. Izpišite ju in pojasnite, kakšna je njuna povezava z njegovo podobo.

(3 točke)

8. Povedi dopolnite s podatki, skladnimi z izhodiščnim besedilom.

Vinarium ima v pritličju _____ in _____. Devet etaž,
ki so _____, se na vrhu _____.

(2 točki)

B) RAZČLEMBNA NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. S pomočjo izhodiščnega besedila določite pomen navedenih besed, tako da na črtico pred vsako besedo iz levega stolpca zapišete črko ustrezne razlage iz desnega.

_____ Vinarium	A predstava, slika (v duši); domišljija
_____ produkt	B ocena znanstvenega ali umetniškega dela
_____ atraktiven	C spretnost, znanje pripravljanja jedi
_____ objekt	Č zgradba
_____ kritika	D proizvod
_____ kulinarika	E razgledni stolp z vinsko kletjo
	F mikaven, privlačen, zanimiv

(3 točke)

2. Preberite slovarski sestavek besede *stolp*.

stòlp stòlpa m (ò ó) *visoka stavba z majhno tlorisno površino, stoječa samostojno ali kot sestavni del drugih stavb*: stolp stoji na vrhu hriba; zgraditi stolp; okrogel, stopničast, trapezast stolp; stolpi na srednjeveških trdnjavah; grad s stolpi / cerkveni stolp; obrambni, stražni stolp; ustavili so se pri razglednem stolpu / Aljažev stolp na Triglavu; Eifflov stolp // s prilastkom *tej stavbi podobna naprava*: antenski stolp; kontrolni stolp na letališču; burja je podrla novi televizijski stolp; vrtalni stolpi za črpanje nafte • babilonski stolp po bibliji *ki naj bi segal do neba*; knjiž. živi v slonokoščnem stolpu *zelo odmaknjeno od stvarnega, konkretnega življenja*; stolp dima *steber* ♦ alp. stolp *velika pokončna, samostojno stoječa skala*; strojn. hladilni stolp *v katerem pada segreta voda kot dež in se tako ohlaja*; šport. skakalni stolp *naprava za skakanje v vodo*; teh. komandni stolp *iz katerega se vodi in nadzoruje promet na železniški postaji, letališču*

- 2.1. V slovarskem sestavku podčrtajte slovnični kvalifikator. Kaj pomeni? _____

- 2.2. Kateremu pomenu ustreza beseda *stolp* iz naslova *Pomurski Eifflov stolp kmalu odprt*?

_____

Utemeljite svoj odgovor z izpisom primera iz slovarskega sestavka.

_____

- 2.3. Koliko pomenov ima beseda *stolp*?

_____

- 2.4. Iz sestavka izpišite ponazorjevalni primer za slogovno zaznamovano rabo besede *stolp*.

_____

- 2.5. Ali se beseda *stolp* rabi tudi strokovno? Utemeljite odgovor z izpisom primera.

_____

(5 točk)

3. 3.1. Iz korena besede *stolp* tvorite tri tvorjenke, in sicer tvorjenko,

ki bo poimenovala lastnost, podobno stolpu: _____

ki bo izražala manjšalnico: _____

ki bo izražala več stolpov: _____

(3)

- 3.2. Uporabite tvorjenke v treh povedih, in sicer tako, da boste upoštevali dobljene tri slovarske pomene.

– _____

– _____

– _____

(3)
(6 točk)

4. Zapisanim besedam pripišite ustrezne sopomenske izraze.

aktualen _____

situacija _____

robusten _____

lokalen _____

kampanja _____

biro _____

(3 točke)

5. V navedeni povedi so določeni podatki ponovljeni. Izpisanima besedama poiščite naveznika in določite tudi način navezovanja. Rešitve vpišite v spodnjo preglednico.

Vodja tega projekta, občinski svetnik in lendavski podžupan Stanislav Gjerkeš, za Večer meni, da so se takrat »oglašali« predvsem arhitekti, ki so imeli interes, da bi v projektu dobili delo.

Beseda	Naveznik	Način navezovanja
arhitekti		
projekta		

(4 točke)

6. Sestavo povedi ponazorite s simboli (S).

Najbolj so priprave na postavitve objekta v višini 53,50 metra, na katerega se bodo lahko obiskovalci povzpeli po 240 montažnih stopnicah ali z dvigalom, vznemirjale lokalno in delno strokovno javnost lani, ko je tudi v Lendavi pred lokalnimi volitvami potekala predvolilna kampanja.

(3 točke)

7. V besedilu je veliko lastnih imen. Za vsako vrsto izberite po tri in jih ustrezno razvrstite v preglednico.

Imena bitij	Zemljepisna imena	Stvarna imena

(6 točk)

8. V besedilu je uporabljenih veliko števnikov. Zapišite jih s črkami.

53,5 (m)	
1740000 (evrov)	
29. (avgusta)	
950000	

(4 točke)

OBRNITE LIST.

9. Poved s premim govorom pretvorite v odvisnega, tako da upoštevate sporočevalca iz izhodiščnega besedila, in jo zapišite na črte.

»Ne slišim več kritik, ampak je večina Lendavčanov in obiskovalcev, ki že prihajajo k nam, nad stolpom navdušena.«

Pretvorba v odvisni govor: _____

_____

_____ (3 točke)

10. V izhodiščnem besedilu sta uporabljeni dve vrsti narekovajev. Pojasnite njihovo rabo.

_____

_____ (2 točki)

11. Iz lastnih imen tvorite svojilne pridevnike.

Balažek: _____ (mnenje)

Gjerkeš: _____ (beseda)

Žunec: _____ (članek)

(Magdalena) Rudaš: _____ (misel)

(4 točke)

12. Samostalnike postavite v orodnik ednine in rodilnik množine.

Samostalnik	Orodnik ednine	Rodilnik množine
ljudje		
svetovljanstvo		
zanimivost		
podjetje		
obiskovalec		

(5 točk)

13. Kako lahko sklanjamo kratici EU, SGP? Odgovor zapišite v povedi.

_____ (2 točki)

M 1 6 1 1 9 2 1 1 1 1

Prazna stran

Prazna stran